

– *Liliom* – óriási kihívás és lehetőség, színésznek és rendezőnek; Korcsmáros György miért hívott vendéget a szerepre és miért Nemcsák Károlyt?

– Olyasvalakit kerestem, aki hiteles lehet egy 1991-es *Liliom*-ként. Azonkívül *Nemcsák Károly* volt már szegedi színész, s azt akartam, hogy megint legyen köze ehhez a színházhoz és városhoz. Az a tapasztalatom, hogy a társulatnak kifejezetten hasznára van, ha időnként vendégművészek jönnek ide, s a közönség is szereti, ha a megszokott nevek mellett néha sztárvendégek neve is felbukkan a színlapon.

– *Ez a Liliom talán napjainkban játszódik?*

– Nem, de mert azt gondolom, hogy ma is élnek közöttünk ugyanolyan sorsú emberek, mint akiket Molnár Ferenc a századelő polgárosodó Budapestjén felfedezett, természetesen szeretném, ha megnyilvánulna ez a gondolatom az előadásban. A város peremén, a híd alatti világban létezést, a perifériára kiszorítottak világát, a vurstli és a semmi határán vegetálók társadalmát, ezt a mait, mostanit, csak az nem veszi észre, aki nem akarja. S hogy a társadalom peremére szorult-szorított emberek nem másilyenek, nem rosszak, mint a többiek, azt szintén csak az nem tudja, aki szándékosan nem akarja tudni.

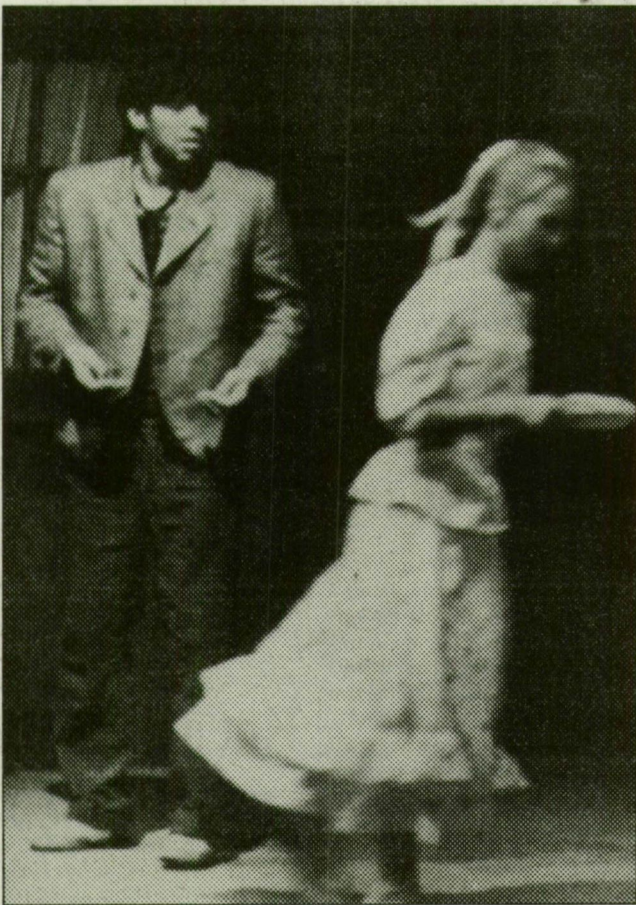
– *Van-e ezen kívül is indoka, hogy éppen most és éppen itt a Liliomot mutatják be?*

– Létezik – ellenkező híresztelések dacára – egy műsorpolitika, amelyet sok minden meghatároz, de legfőképpen az a törekvés, hogy olyan darabokat mutassunk be, amelyekre feltehetően bejön a közönség. Molnár Ferenc minden kétséget kizáróan profi színműíró, a többi rajtunk múlik.

– *Meg az újságírókon – szölt némi malíciával a főszereplő, Nemcsák Károly.*

– *Csak nem azt akarja mondani, hogy a közönség attól megy, vagy nem megy a színházba, mit írnak a kritikusok?*

– Először is csínján bánnék ezzel a szóval, mert az én szemem-



FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

Molnár Ferenc *Liliom* című darabját pénteken mutatja be a Szegedi Nemzeti Színház társulata a Kisszínházban. Korcsmáros György főrendező vendégművészt kért a címszerepre, Nemcsák Károlyt. A próbák egyik szünetében kettejükkel beszélgettem.

ben egyáltalán nem mindenki kritikus, aki különféle újságokba színielőadásokról ír. Szerintem a kritikus szereti és érti a színházat és a színészeket, tehát azon van, hogy segítsen érvényesíteni és hatni az értékeket. Különösen ilyen időkben, mint a mostani, amikor egyébként is visszaszorulnak a művészetek, teljesen érthetetlen, miért nyújtanak ehhez segédkezet még az úgynevezett színikritikusok is. Vajon mit fognak csinálni, ha se jó, se rossz színielőadások nem lesznek már?

– *Mitől ilyen mérges?*

– A kicsinyesség, a rosszindulat, az ostobaság mindig dühít. Én a fő-

iskoláról kerültem Szegedre 10 évvel ezelőtt, vagy hatan eljöttünk akkor *Ruszt Józseffel*; emlékszem, kiosztotta a Cimbeline szerepeit és rögtön megtámadták: miért éppen a Cimbeline? Hát azért, mert ez a darab alkalmas volt arra, hogy a régi és az új színészgárda összerázdjon, mondjuk. De teljesen mindegy, van, vagy nincs szakmai indok, ha az újságíró úgyis csak az érdekli, hogy támadjon, ellentmondjon. Nem kell félreérteni, nem a valódi kritika ellen vagyok; megegyezően mondom, a mások munkájának, gondolatainak, érzelmeinek semmibevétele ingerel. S bár én jól éreztem magamat, amikor szegedi színész voltam, most is

szívesen jöttem, mert annyi év után is vannak itt barátaim, bevallom, rosszul érint, hogy itt megint különféle csatározások dűlnak a színház körül, meggyőződésem, hogy jórészt művészetén kívüli okokból.

– *Remélem, mindez nem rontja el azért az örömét, hogy Liliomot játszhat...*

– Tudom, hogy fantasztikus lehetőség.

– *A tévésorozat, a Szomszédok Ferije is az?*

– Persze. És nagyon is szeretem csinálni. Nem kell ezen mosolyogni, senki sem állítja, hogy ez valami magas művészet. Éppen erről próbáltam beszélni az imént, hogy tudniillik mindent a maga mércéjével lehet csak mérni, ha tisztességesen akarunk eljárni. A saját műfajában kell mérlegre tenni a Szomszédokat is, meg a Liliomot is.

– *Viszonylag sok színházat megjárt, amióta elszereződött Szegedről. Ha színész az ember, mindig menni kell?*

– Valahogy így. Nem árt, ha pár év után máshol lehet lenni, új embereket lehet megismerni, akikkel együtt másféleképpen lehet gondolkodni, játszani. Rusztal innen Zalaegerszegre mentünk, négy év elteltével szerződtem a Radnóti Színházhoz, vagyis összesen hat évig dolgoztam a Ruszt-csapatban, ami azt jelenti, hogy minden helyzetet kipróbáltunk, ideje volt a váltásnak. Két évadot eltöltöttem a Nemzetiben és akkor elmentem, mert az nekem kevés volt, hogy a munkakönyvemben az szerepelt, hogy a Nemzeti Színház tagja... Most a Budapesti Kamaraszínház tagja vagyok. Szegeden pedig *Liliomot* játszom és bevallhatom, hogy mindannak ellenére, amiről az imént beszélgettünk, leginkább az izgat, miként fogom kitölteni a szövegeim közötti csendeket, amelyek Molnár Ferencnél olyannyira beszédeselek.

S. E.

## Vigyázz, a tetőn dolgoznak! – Szabó Gábor Egyetemista Utolsó Kiállítása –

„...megnézel egy kiállítást, aztán ha kérdik, milyen volt, azt mondd rá: JÓ, vagy: NEM ROSSZ. Ennyi az egész...”

Aztán, ha kérdik, azt mondd rá: – olyan, mintha Szabó Gábor lassan hátracsavarná a saját kezét. Olyan, mintha ugyanezzel a lassúsággal elforgatná közben egy Borghes verseskötet címét is. OKOK, JELEK, DOLGOK. De ezt már önmaga felé. Ő így azután éppen a saját keze és a dolgok, jelek, okok között tartózkodik. Közötte van annak, ami adott, ami befejezett, ami betölti saját funkcióját és annak, amivé mindezt átalakítja.

Szabó Gábor tárgyai szerint, s ezek lehetnek akár képek is, az, hogy a dolgok úgy vannak, ahogy még nem jelenti azt, hogy a dolgok nem lehetnek másként. Elmozdítani helyükről a dolgokat, az is forradalom. A szavakkal már voltunk így, most ideje a dolgok körmére nézni. S hogy ez még hihetőbb legyen, írjuk ide: Szabó Gábor orvos; vagyis a Test Mémőke.

Andy Warhol Colás-dobozai vagy Marilyn-arcai egy életforma és egy művészeti korszak közhelelyei. Lehet egy zacskó puding is közhelely, sok zacskó puding, pudingzacskó viszont már nem az, hanem ironikus realizmus; Warhol fejére állva, s onnan nézve szerteszét. Vigyázz, a tetőn dolgoznak! – mondja a bádogtábla. Szabó Gábor fénymásolatot készít a tábláról és megkérdi: lehet-e vigyázni a tábla „fény” másától? Vagy a mű, a MŰ mögött, fölött már nem leskelődik reánk a valóság veszélye? Eldöntendő kérdés. Eldönthető így is. A valóságok, a dolgok

JEL-lé alakításával. S ezzel már bele is trafáltunk az okok középibe. Mert trafálnunk, azt nekünk kell. Szabó játéka nem válasz a dolgokból kilógó kérdésekre. A tárgyai nem pipálják ki a föltehető kérdéseket. Csak jelbe szerkesztenek. Azt, amit nyomtalanul föl-szívnának a hétköznapiak, nem engedi eltűnni. Nem a megőrzés olthatatlan, múltba ragadó vágya miatt, nem is azért, hogy a kiállítás LEGYEN (nincsen is!), hanem azért, mert elfogadhatatlan, tűrhetetlen, kiabrándító, felháborító, rohadt egyenműségek terrorizálják az elmét. A modern világ az érzékek totális háborújába rántotta az embert, s minden érzéket külön kiszálazott, kimetszett a helyéből. Hogy jobban hathassanak! – szuszogja a modern világegyetem. Egyjelentésű, ez az új állatfaj neve. Szabó – Szent György módjára, egy önmagát ledöfő Szent György módjára – kettőzni kezdett. S a KETTŐ már elindítja a jelentések lavináját. Tessék elébe fáradni! Vagy csak messziről hallgatni a robajlást! Vagy együtt görögni vele! Tessék hinni, ennek a fiúsan-szelíden hajthatatlan arcnak. A tágra nyílt tekintetnek. Gazdagság lakik abban, meg erő, meg bátorság. Ha ezt a bátorságot el nem hagyja Szabó Gábor, ha ezután is leke-ver egyet-egyet a szunyókáló szemantikának, akkor talán berendez nekünk majd egy Utolsó Előtti Kiállítást is. Ott aztán, ennyi lesz az egész?

A kiállítás péntekig tekinthető meg a Juhász Gyula Múvelődési Házban.

BALOG JÓZSEF

## Automatizálási kiállítás

IPAM 91 címmel ipari automatizálási kiállítás nyílt a szegedi Élelmiszeripari Főiskola élelmiszeripari műveletek és berendezések tanszéke és a Flexroll Mérnöki Iroda Bt. szervezésében a főiskola Moszkvai körút 7. szám alatti épületében. Mint *Szabó Gábor*, a SZÉF főigazgató-helyettese, tanszékvezető elmondta, a nyugati mintára szervezett technológiai kiállítást a jelenlévő cégek vezető szakemberei által tartott szimpozionnal köthették egybe, így olyan élelmiszeripari vállalkozások is bemutatkozhattak városunkban, amelyeknek érdekeltségi köréből eddig kiesett Szeged és Csongrád megye. Az automatizálási technológiák kiállítása egybevág a főiskola törekvésével, hogy új, négyéves képzési formáihoz a mérnöki tudományok legkorszerűbb eredményeit közelítse.

Mivel a bemutatott anyagra a Szovjetunióból – a kijevei műszaki egyetemről – is érdeklődés van, tervek szerint a kiállítást nem sokára Harkovban is bemutatják.

P. J.

## Pedagógus közvélemény

## Közoktatási bérreform előtt

A tervbe vett közoktatásbeli bérreform és a koncepciójában már készen álló közoktatási törvény okán nem mindegy, hogy az általuk felvetett problémákhoz mit szólnak maguk a pedagógusok. Idén az Oktatáskutató Intézet ötszáz budapesti pedagógust kérdezett meg erről, s e közvélemény-kutatás legjellemzőbb adatait teszi közzé az alábbi összegzés. Tájékoztatóul: a bérreform kérdésével a közoktatási érdekegyeztető fórum is foglalkozik, melyen a kormány és az oktatásban érdekelt szakminisztériumok mellett a pedagógus szakszervezetek is részt vesznek. Az utolsó összegzésnél figyelembe kell venni, hogy a budapesti pedagógusbérek némileg magasabbak a szegediekénél.

P. J.

|                                                                                                                                                                                   |        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| <b>1.) HOGYAN TÖRTÉNJEN AZ ISKOLÁK FINANSZÍROZÁSA?</b>                                                                                                                            |        |
| – Közvetlenül az állam által                                                                                                                                                      | 42 %   |
| – A béreket központilag, a többit az önkormányzat                                                                                                                                 | 26 %   |
| – Az önkormányzat szabadon                                                                                                                                                        | 22 %   |
| <b>2.) MILYEN A PEDAGÓGUSOK BÉRHELYZETE?</b>                                                                                                                                      |        |
| – Közepes                                                                                                                                                                         | 36 %   |
| – Rossz                                                                                                                                                                           | 42 %   |
| – Nagyon rossz                                                                                                                                                                    | 20 %   |
| <b>3.) SZÜKSÉGES-E A BÉRRENDEZÉSEN KÍVÜL ÚJ BÉRRENDSZER BEVEZETÉSE IS?</b>                                                                                                        |        |
| – Igen, szükséges                                                                                                                                                                 | 85,3 % |
| <b>4.) MILYEN ELVEK SZERINT ÁLLAPÍTSÁK MAJD MEG A PEDAGÓGUSOK BÉRÉT?</b>                                                                                                          |        |
| – a pedagógusok jellemzőitől függő bértömeget az iskolában oszthassák szét                                                                                                        | 33 %   |
| – a mindenkori miniszteri fizetés százalékában                                                                                                                                    | 24 %   |
| – a tanulószámtól és iskolatípustól függő bértömeget az iskolában oszthassák szét                                                                                                 | 19 %   |
| – központilag előírt minimálbér, amely fölött az önkormányzat dolgozna ki kategóriákat                                                                                            | 8 %    |
| <b>5.) ELFOGADHATÓ-E, HA AZONOS ISKOLATÍPUSHOZ TARTOZÓ ISKOLÁKBAN A PEDAGÓGUSOK ELTÉRŐ NAGYSÁGÚ BÉRT KAPNAK?</b>                                                                  |        |
| – Igen                                                                                                                                                                            | 57,5 % |
| – Nem                                                                                                                                                                             | 38,3 % |
| <b>6.) HA IGEN, AKKOR MILYEN INDOK SZOLGÁLHAT ENNEK ALAPJÁUL? (LEGGYAKORIBB VÁLASZOK)</b>                                                                                         |        |
| – a munka minősége                                                                                                                                                                |        |
| – a munkafeltételek eltérő volta                                                                                                                                                  |        |
| – a hátrányos helyzetű tanulók aránya                                                                                                                                             |        |
| <b>7.) INDOKOLT-E, HOGY KÜLÖNBÖZŐ PEDAGÓGUSCSOPORTOK ELTÉRŐ NAGYSÁGÚ BÉRT KAPJANAK? AZ ÖVÖNÖK FIZETÉSÉT TEKINTVE 100 SZÁZALÉKNAK, ENNEK HÁNYSZOROSÁT KAPHATJÁK MÁS CSOPORTOK?</b> |        |
| – mindenki pedagógus, tehát kapjanak ugyanannyit                                                                                                                                  | 15 %   |
| – maximum 150 %-os különbséget helyesel                                                                                                                                           | 20 %   |
| – maximum 200 %-os különbséget helyesel                                                                                                                                           | 26 %   |
| – nagyobb különbséget helyesel                                                                                                                                                    | 9 %    |
| <b>8.) MELY SZEMPONTOKAT KELLENE NAGYOBB SÚLLYAL FIGYELEMBE VENNIE AZ ÚJ BÉRRENDSZERNEK?</b>                                                                                      |        |
| Nagy mértékben kell figyelembe venni:                                                                                                                                             |        |
| – a munka minősége                                                                                                                                                                | 89 %   |
| – a munkában eltöltött évek száma                                                                                                                                                 | 63 %   |
| – a végzettség szintje                                                                                                                                                            | 57 %   |
| – tudományos tevékenység                                                                                                                                                          | 36 %   |
| – a tanulók vizsgaeredményei                                                                                                                                                      | 30 %   |
| – az igazgató véleménye                                                                                                                                                           | 22 %   |
| – az iskola típusa                                                                                                                                                                | 21 %   |
| <b>9.) MEKKORA A MEGKÉRDEZETTEK ISKOLÁBÓL SZÁRMAZÓ JÖVEDELME?</b>                                                                                                                 |        |
| – 10 ezer forint alatti bruttó bére van                                                                                                                                           | 2 %    |
| – 10–20 ezer forint közötti                                                                                                                                                       | 49 %   |
| – 20–25 ezer forint közötti                                                                                                                                                       | 20 %   |
| – 25–30 ezer forint közötti                                                                                                                                                       | 10 %   |
| – 30 ezer forint feletti bruttó bére van                                                                                                                                          | 11 %   |

## Megyei verseny francia nyelvből

## Nyelvi Hét Makkosházán

Idén is megrendezték a *Nyelvi Hét* már hagyományossá vált rendezvénysorozatát a francia tagozatos Makkosházi Általános Iskolában. Az iskola tanulói a hét folyamán magyar versmondó és helyesírási, alsós mesemondó és olvasási, illetve francia és orosz nyelvű szépkiejtési és műfordítói versenyben mérték össze tudásukat, majd rövid hangulatos műsorban bemutakoztak az angolt tanuló negyedik és ötödikes osztályok is. Az iskola a rendezvénysorozat keretében *képzőművészeti pályázatot hirdetett* a megye francia tagozatos diákjainak.

A megye francia tagozatosai számára a Nyelvi Hét keretében egyébként külön versenyt rendeztek, a szegedi Ságvári Endre Gyakorló Általános Iskola, a szentesi Erzsébet Téti Általános Iskola és a vendéglátó Makkosházi Általános Iskola diákjainak részvételével. A verseny helyezettei:

**V. osztály:** 1. *Molitorisz Péter* (Makkosháza; felkészítő tanár: *Kimpiánné Bihari Katalin*), 2. *Brezovai Zsuzsanna* (Szentes; felk. tanár: *Gémes Anna*), 3. *Papp Gizella* (Makkosháza, felk. tanár: *Kimpiánné Bihari Klára*).

**VI. osztály:** 1. *Ötvös Éva* (Szentes, felkészítő tanár: *Gémes Anna*), 2. *Mácsai Márta* (Szentes, felk. tanár: *Bíró Gáborné*), 3. *Kovács Hedvig* (Szentes, felk. tanár: *Gémes Anna*).

A képzőművészeti pályázat helyezettei:

**III.–V. osztály:** 1. *Tóth Gyöngyi*, 2. *Vaskó Mariann*, 3. *Tóth Norbert*, 4. *Bánfi Nándor* (valamennyien makkosháziak)

**VI. osztály:** 1. *Tóth Csaba* (Makkosházi Ált. Isk.), 2. *Szandai Krisztina* (Makkosházi Ált. Isk.), 3. *Korom Annamária* (Szentes). A makkosházi pályázókat *Rigóné Pallagi Izabella* és *Csótai Zoltán*, a szentesieket *Dobó Józsefné* tanárok készítették fel.

A Nyelvi Hét záróeseményén, a francia tagozatos diákok műsoros esttel léptek fel, amelyet *Jean-Luc Dubreuil* francia nyelvi attasé nyitott meg.